

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА

ЗАТВЕРДЖУЮ



Ректор Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

«26» квітня 2026 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ЗАЛІКУ

для вступників на другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність **B11 Філологія**

Спеціалізація **B11.043 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – німецька)**

Галузь знань **B Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Освітньо-професійна програма «Німецька мова і література та англійська мова»

Схвалено вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 10 від 27.04.2026 р.

Голова ради



Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

Чернівці – 2026 р.

Вимоги до знань і вмінь, які повинен продемонструвати абітурієнт

Фаховий залік для вступу на ОПП «Німецька мова і література та англійська» другого (магістерського) рівня вищої освіти відбувається відповідно до наказу МОН № 168 від 10.02.2025 «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році». Фаховий залік передбачає теоретичну частину та практичну частину, що за змістом та обсягом включають основний нормативний навчальний матеріал підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності В11 Філологія (035 Філологія) спеціалізації В11.043 (035.043) Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька).

Знання та вміння, продемонстровані вступником на фаховому заліку, оцінюються за критерієм «зараховано» (60-100 балів) або «не зараховано» (0-59 балів).

Фаховий залік проводиться іноземною мовою в усній формі з метою перевірки теоретичних та практичних знань вступників (знання іноземної мови мають відповідати рівню C1 - досвідчений користувач) за шкалою і критеріями, які подані у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти і рекомендовані Міністерством освіти і науки України №14/18.2-481 від 02.03.2005).

Теоретична частина зі спеціальності В11 Філологія (035 Філологія) спеціалізації В11.043 (035.043) Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька) має на меті перевірити та оцінити компетентності з таких фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, як «Лексикологія/порівняльна лексикологія», «Стилістика/порівняльна стилістика», «Теоретична граматики німецької мови», «Лінгвокраїнознавство», «Методика навчання іноземної мови», «Основи теорії мовної комунікації», «Теорія та практика перекладу», «Сучасна література країни, мова якої вивчається»,

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА ФАХОВОГО ЗАЛІКУ

Питання для підготовки до теоретичної частини фахового заліку

Лексикологія/порівняльна лексикологія

Вступник повинен знати відповіді на такі питання:

- Завдання лексикології як галузі лінгвістики.
- Синхронний і діяхронний підходи в лексикології.
- Проблематика лексикографії.
- Словотвір у німецькій мові:
 - продуктивні та непродуктивні способи словотвору;
 - префікси та суфікси;
 - конверсія;
 - скорочення та аббревіатури.
- Запозичення в німецькій мові:

- типи запозичень і шляхи їх переходу з мови-донора в мову-реципієнт;
 - процес асиміляції запозичених слів;
 - варваризми.
- Типи слів у німецькій мові: прості, похідні, складні.
- Морфемна структура слова:
 - типи та класифікація морфем;
 - аломорфи.
- Етимологічні дублети.
- Омоніми та омонімія:
 - види омонімів;
 - джерела омонімії.
- Полісемія та полісемантичні слова.
- Синонімія:
 - класифікація синонімів;
 - синонімічний ряд;
 - синонімічний домінант.
- Функціонально-стильова характеристика лексики.

Стилістика/порівняльна стилістика

Абітурієнт повинен знати відповіді на такі питання:

- Стилістика як наука: її об'єкт, предмет і завдання.
- Види стилістики: літературна стилістика, лінгвостилістика.
- Основні терміни і поняття сучасної стилістики:
 - контекст;
 - засоби художньої виразності;
 - стилістичні прийоми;
 - денотативне та конотативне значення слова.
- Стилістична диференціація лексичного складу німецької мови.
- Виразальні засоби мови:
 - фонетичні та графічні;
 - лексичні та синтаксичні;
 - фразеологічні засоби художньої виразності;
 - стилістичні прийоми.
- Композиційні форми оповіді та типи оповідної манери.
- Функціональні стилі сучасної німецької мови.

Теоретична граматики німецької мови

Вступник повинен знати:

Загальні граматичні поняття:

- граматична категорія;
- граматичне значення;
- граматична форма;

- аналітичні та синтетичні граматичні форми;
- типи граматичних форм.

Частини мови та їх класифікація:

- частини мови та вимоги до їх класифікації.

Іменник (Substantiv):

- граматична категорія числа (у т.ч. *singularia tantum*, *pluralia tantum*);
- категорія відмінку (Kasus);
- категорія роду (Genus).

Прикметник (Adjektiv):

- граматичні категорії прикметників;
- типи прикметників;
- словотвірна структура прикметників.

Займенник (Pronomen):

- граматичні категорії займенників;
- типи займенників.

Числівник (Numerale):

- класифікація числівників;
- функції числівників у реченні.

Дієслово (Verb):

- часові форми в активному та пасивному стані;
- абсолютне та відносне вживання часових форм;
- граматичні характеристики безособових форм дієслова (інфінітив, дієприкметник, дієприслівник).

Синтаксис:

- принципи класифікації словосполучень;
- структурні типи простих речень;
- комунікативні типи речень;
- головні та другорядні члени речення і їх підтипи;
- система складних речень у німецькій мові.

Лінгвокраїнознавство

Абітурієнт повинен знати:

Загальні положення:

- основні поняття та термінологію дисципліни;
- реалії як лінгвокультурні елементи Німеччини.

Історичний і культурний контекст:

- основні історичні віхи розвитку німецькомовних країн;
- вплив римської цивілізації на формування культури та суспільства німецькомовних країн.

Географічні та політико-економічні аспекти:

- географічне положення німецькомовних країн;
- політичний устрій;

- економічний устрій;
- система соціального захисту громадян;
- досягнення в сфері економіки та господарства.

Освіта та регіональні особливості:

- освітні системи німецькомовних країн;
- основна інформація про кожну з 16 федеральних земель Німеччини;
- регіональні особливості німецької мови (фонетичні, граматичні, лексичні відмінності).

Методика навчання іноземної мови

Абітурієнт повинен знати:

- Базові категорії методики викладання іноземних мов: методи, принципи, цілі, засоби навчання тощо.
- Завдання методики як науки та її зв'язки з іншими науковими дисциплінами.
- Основні методи навчання іноземної мови:
 - граматико-перекладний метод;
 - аудіо-лінгвальний метод;
 - прямий метод;
 - сугестивний метод;
 - комунікативний метод;
 - метод повної фізичної реакції (Total Physical Response).
- Особливості навчання окремих видів мовленнєвої діяльності:
 - читання;
 - аудіювання;
 - письмо;
 - усне мовлення.
- Навчання мовних аспектів:
 - лексичний матеріал та шляхи його семантизації;
 - граматичний матеріал;
 - фонетичний матеріал.
- Значення рольової гри у навчанні іноземної мови.
- Види та форми контролю навчальних досягнень.
- Типи і структура заняття з іноземної мови.
- Принципи модульного та інтерактивного навчання.
- Типи мотивації у процесі навчання іноземної мови.
- Сутність Болонського процесу та особливості кредитно-модульної системи навчання.
- Використання комп'ютерних технологій та інструментів штучного інтелекту в навчанні іноземних мов.

Основи теорії мовної комунікації

Абітурієнт повинен знати:

- Теорію мовної комунікації як інтерлінгвістичну науку: визначення, функції, етапи формування та перспективи розвитку, методи дослідження.
- Основні риси комунікативного процесу.
- Моделі комунікації та їх компоненти.
- Прагматику мовної комунікації: прагматичні компоненти комунікативного процесу, комунікативні максими.
- Комунікативний акт: загальна характеристика та визначення.
- Мовленнєвий акт: його типи та роль у структурі комунікації.
- Міжкультурну комунікацію.

Сучасна література країни, мова якої вивчається

Абітурієнт повинен знати:

Основні події та течії в німецькій літературі другої половини XX століття:

- життєвий шлях відомих німецькомовних письменників II пол. XX ст.;
- причини та наслідки створення об'єднань письменників:
 - «Група 47»;
 - «Група 61»;
 - «Кельнська школа».

Творчість письменників цього періоду:

- основна проблематика їх творів;
- особливості розвитку театру;
- сучасні тенденції розвитку літератури об'єднаної Німеччини.

Соціально-політичний контекст:

- суспільно-політична ситуація в Німеччині після Другої світової війни;
- поділ Німеччини та його вплив на літературу;
- утворення ФРН та НДР;
- література НДР:
 - соціалістичний реалізм як пануючий творчий метод;
 - література та суспільство НДР у «перехідний період» (1977-1989);
 - політика ФРН та література «Групи 47».

Розвиток театру:

- особливості німецького театру, зокрема:
 - театри абсурду;
 - епічний та документальний театри.

Літературні течії та стилі:

- політизація літератури в період 1960-1968 рр.;
- «Кельнська школа» та її вплив на літературний процес;
- «Група 61» та її роль у розвитку літератури;
- нова суб'єктивність;
- тенденції 70-80-х років;
- постмодернізм та література сьогодення.

Літературні процеси II пол. XX ст.:

- розвиток сучасної лірики, зокрема конкретної поезії;
- особливості літературних процесів у післявоєнній Німеччині.

Теорія та практика перекладу

Абітурієнт повинен володіти знаннями з таких питань:

- Перекладознавство як лінгвістична наука: предмет, мета, об'єкт, функції; визначення перекладу та його типи.
- Історичний огляд розвитку перекладу: перші відомості про переклад; переклад та інтерпретація в Середньовіччі; розвиток перекладу в епоху Відродження, Класицизму та Просвітництва; принципи адекватного перекладу в період Романтизму; становлення перекладознавства як науки в Європі.
- Компетентність перекладача: основні принципи професійної компетентності; характерні риси професійного перекладача; аспекти перекладацької надійності.
- Класифікації перекладу: комунікативна, жанрова та психолінгвістична класифікації; письмовий і усний переклад; послідовний і синхронний переклад.
- Типи перекладу: компресія та розвиток тексту як види перекладацької діяльності; способи перекладу; літературний і художній переклад; транскодування; дослівний і міжрядковий переклад; усний переклад; машинний та комп'ютерний переклад.
- Проблема еквівалентності: поняття еквівалентності в процесі перекладу; формальна та динамічна еквівалентність; референційна й функціональна еквівалентність; класифікація перекладацьких відповідностей за професором Я. І. Рецкером; типи еквівалентів і способи перекладу безеквівалентної лексики.
- Перекладацькі трансформації: звуження, розширення, логічний розвиток значення; антонімічний переклад; граматичні трансформації (членування, інтеграція, транспозиція, заміна, додавання, вилучення).

Питання лексико-граматичного характеру (німецька мова)

1. Вживання артикля у німецькій мові
2. Відмінювання іменників 4-х відмін.
3. Часові форми дієслів німецької мови в активному і пасивному станах
4. Непряма мова
5. Узгодження часів
6. Модальні дієслова
7. Умовний спосіб в німецькій мові
8. Множина іменників німецької мови
9. Інфінітив та інфінітивні конструкції

10. Дієприкметник/дієприслівник та конструкції з ними
11. Прийменники в німецькій мові
12. Ступені порівняння прикметників
13. Числівники в німецькій мові
14. Займенники в німецькій мові
14. Порядок слів у простому і складному (складносурядному і складнопідрядному) реченні.
15. Типи питань у німецькій мові
16. Відмінювання прикметників

Питання лексико-граматичного характеру (англійська мова)

1. Present Simple VS Present Continuous
2. Past Simple VS Past Continuous
3. Future Continuous VS Future Perfect
4. Perfect tenses in English
5. Perfect Continuous tenses in English
6. Indefinite article «a\an»
7. Definite article «the»
8. Passive Voice in English
9. Conditional in English
10. Degrees of Comparison of adjectives and adverbs
11. Plurality of English nouns
12. The Gerund in English
13. The Infinitive in English
14. Structural types of sentence
15. Types of phrases

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА ФАХОВОГО ЗАЛІКУ

Усне непередбачене мовлення німецькою мовою має на меті перевірити мовну і комунікативну компетенції вступників (знання німецької мови, рівень C1 (просунутий рівень володіння німецькою мовою)).

Для усної частини екзамену пропонуються дискусійні питання суспільно-політичного характеру, які дозволяють абітурієнтам продемонструвати знання

Зразок питання: *Umweltbewusstes Verhalten im Alltag*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**відповідей абітурієнтів на фаховому заліку
для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Фаховий залік проводять в усній формі.

Абітурієнт отримує 2 питання. За кожен правильну відповідь він отримує максимально 50 балів, що в сукупності становить 100 балів.

Знання абітурієнтів оцінюються згідно з такими критеріями:

- оцінку «зараховано» отримують абітурієнти, які за результатами заліку

набрали від 60 до 100 балів;

- оцінку «не зараховано» отримують абітурієнти, які за результатами заліку набрали від 0 до 59 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАУКОВОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ЗАЛІКУ

Стилістика

Задорожна І.П. Короткий нарис з теорії стилістики із завданнями (Навчальний посібник). Чернівці. Чернівецький нац. університет, 2022.

Пилипенко Р. Є., Ковальова Т. П. Тестові завдання зі стилістики німецької мови (Testaufgaben in Stilistik der deutschen Sprache). Частина I : Посібник-практикум. Житомир. Вид. О. О. Євенок, 2018. 2018. 126 с.

Sandig B. Stilistik der deutschen Sprache. Berlin/Boston. de Gruyter, 2019.

Лисецька Н. Г. Неологізми німецької мови як об'єкт наукових пошуків зі стилістики та лінгвістики тексту в контексті підготовки майбутніх філологів. Scientific and pedagogic internship «Organization of educational process in the field of philological sciences in Ukraine and EU countries» : Internship proceedings, August 24 – October 2, 2020. Venice. Venice. Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. Р. 83-86.

Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Вінниця. Нова книга, 2006.

Лексикологія

Левицький В. В. Лексикологія німецької мови. Вінниця : Нова книга, 2014.

Левицький В. В. Основи германістики. Вінниця : Нова книга, 2006. 528 с.

Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови = Lexikologie der deutschen Sprache. Вінниця : Нова книга, 2003. 416 с.

Порівняльна лексикологія німецької та української мов: практикум = Vergleichende Lexikologie der deutschen und ukrainischen Sprachen: Praktikum / укл. А. А. Король. Чернівці : Книги-XXI, 2012.

Шпак В. К., Кучер З. І., Сидоренко Л. М. Порівняльна лексикологія німецької та української мов. Черкаси : ЧДТУ, 2010. 139 с.

Ernst P. Deutsche Sprachgeschichte. Eine Einführung in die diachrone Sprachwissenschaft des Deutschen. Wien : WUV, 2006.

Kijko J., Kijko S. Grundriss der deutschen Lexikologie. Lehrwerk. Czernowitz, 2014.

Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin ; New York : de Gruyter, 1999.

Oguy O. D. Lexikologie der gegenwärtigen deutschen Sprache: Sprachpraktikum. Czernowitz, 2003.

Методика викладання іноземної мови

Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2016. 590 с.

Методика навчання іноземних мов і культур : навч. посіб. / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. Київ : Ленвіт, 2016. 592 с.

Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її

межами : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 30 листоп. 2022 р.). Переяслав, 2022. 220 с.

Brinitzer M., Hantschel H.-J., Kroemer S., Möller-Frorath M. DaF unterrichten: Basiswissen Didaktik Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Stuttgart : Klett, 2013. 176 S.

Funk H., Kuhn C., Spaniel-Weise D., Wicke R. E. Aufgaben, Übungen, Interaktion. München : Klett-Langenscheidt, 2018. 184 S.

Huneke H.-W., Steinig W. Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2015. 320 S.

Legutke M., Schart M. Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. München : Klett-Langenscheidt, 2012. 200 S.

Rösler D. Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung. Stuttgart : Metzler, 2012. 256 S.

Теоретична граматика

Кійко Ю. Є., Кудрявцева О. Д. Основи теоретичної граматики німецької мови. Чернівці : ЧНУ, 2009.

Eisenberg P. Grundriss einer deutschen Grammatik. Stuttgart, 2001.

Engel U. Deutsche Grammatik. Heidelberg, 2004.

Eroms H.-W. Syntax der deutschen Sprache. Berlin, 2000.

Fleischer W., Barz I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen, 1992.

Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Berlin, 2004.

Wellmann H. Deutsche Grammatik. Heidelberg, 2008.

Лінгвокраїнознавство

Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн / Євгененко Д.А., Кубинський Б.В., Білоус О.М., Воронкова Н.Р. Вінниця. Нова Книга, 2008.

Лінгвокраїнознавчий словник / Кійко Ю.Є., Кійко С.В. Чернівці: ЧНУ, 2009.

Кійко Ю.Є. Deutschsprachige Landeskunde. Чернівці, ЧНУ, 2014.

Tatsachen über Deutschland. Frankfurt am Main, 2008.

Materialien zur österreichischen Landeskunde. Wien, 1998.

Основи теорії мовної комунікації

Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. Академія, 2004.

Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава. Довкілля, 2006.

Теорія перекладу

Курс лекцій з теорії перекладу = Übersetzungstheorie: навч. посіб. / укл. А.А. Король. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т, 2021. 152 с.
https://drive.google.com/file/d/1biAX8xEzRCy2BH99WN_-BvStxmhxGeA5/view

Основи усного перекладу: збірник вправ / укл. А. А. Король. Чернівці. ЧНУ. 2022. 117 с.

Лисенко Г. Л., Баклан І. М., Чепурна З. В. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям): підручник. Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид.-во «Політехніка», 2019. 204 с.

Bilmez Y. Herder und seine Übersetzungstheorie. GRIN Verlag, 2019.

Gausling K. Analyse der Äquivalenzebenen der Übersetzung von potentieller Literatur. George Perecs La disparition. GRIN Verlag, 2020.

Gerling V., Santana López B. Literaturübersetzen als Reflexion und Praxis. Tübingen, Narr Francke Attempto, 2018. 209 S.

Harsch G. F. Übersetzung als Erinnerung. Sachbuch-Übersetzungen im deutschen Diskurs um NS-Verbrechen in den 1950er-Jahren. Transcript, 2021.

Nord Ch. Adäquatheit statt Äquivalenz: Ausnahme oder Regel? In: Nord, Christiane, Öncü, Mehmet Tahir, Massud Abdul-Hafiez (eds.): Übersetzungsäquivalenz in Textsorten. Berlin. Logos, 2018. S. 113-127.

Stolze R. Übersetzungstheorien. Eine Einführung. 7., überarbeitete und erweiterte Auflage, Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag, 2018. 329 S.

Аналіз художнього тексту

Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Навч.посібник для студентів старших курсів факультетів англійської мови. Вінниця. Нова Книга, 2004.

Національна література країни, мова якої вивчається

Мізін К.І. Історія німецької літератури (від початків до сьогодення). В. Нова книга, 2006.

Рубанова Г.Л. Історія світової літератури. західноєвропейське Середньовіччя (III-XIV ст.). Львів, 2004.

Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Зарубіжна література доби Середньовіччя та Відродження. Львів, 1993.

Fiskowa S. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003.

Sörensen B.A. Geschichte der deutschen Literatur vom 19. Jh. bis zur Gegenwart. München, 1997.